

Yhteisöllistä oppimista edistävät ja vaikeuttavat tekijät verkkokurssilla

Essi Vuopala, Oulun yliopisto
Oppimisen ja koulutusteknologian tutkimusyksikkö
<http://let.oulu.fi/>

Tutkimuksen tavoite

- Väitöskirjatutkimuksen tavoitteena on tutkia opiskelijoiden kokemuksia yhteisöllistä oppimista edistävistä ja vaikeuttavista tekijöistä.
- Tutkimusaineisto on kerätty kansainväliseltä CSCL –verkkokurssilta. Opiskelijat (N=86) olivat yliopisto-opiskelijoita seitsemästä suomalaisesta ja ulkomaisesta yliopistosta. Aineisto koostuu kyselylomakkeista (n=311), opiskelijoiden haastatteluista (N=20), opiskelijoiden kirjoittamista reflektiopäiväkirjoista (N=20) sekä verkkoympäristön keskusteluviesteistä.
- Tässä esityksessä keskitytään tarkastelemaan kyselylomakeaineiston analyysia.

Tutkimuskysymykset (lomakeaineisto)

- Millaiseksi opiskelijat kokivat yhteisöllisen oppimisen eri tavoin vaiheistettujen verkkotyöskentelyjaksojen aikana?
- Millaisia yhteisöllistä oppimista edistäviä ja vaikeuttavia tekijöitä opiskelijat kuvasivat verkkotyöskentelyjaksojen aikana?

Kyselylomaketutkimuksen toteutus

- Opiskelijat vastasivat kurssin aikana viiteen eri kyselylomakkeeseen.
 - Alkukysely
 - Työskentelyjaksoihin liittyvät kyselyt (3kpl)
 - Loppu-/palautekysely
- Kyselyyn vastattiin Optima –verkkoympäristössä, ja tutkimukseen osallistuminen oli osa kurssin opintosuoritusta.
- Tutkimuksen kulku ja sen tarkoitus kerrottiin opiskelijoille kurssin aluksi, ja he antoivat Optima –ympäristössä olleen lomakkeen kautta suostumuksensa osallistua tutkimukseen.
- Alkukyselyyn vastasi 86 opiskelijaa, toiseen kyselyyn vastasi 62 opiskelijaa, kolmanteen 58 opiskelijaa, neljänteen 50 opiskelijaa ja palautekyselyyn 53 opiskelijaa.

Aineiston analyysi

- Kyselylomakeaineisto on analysoitu laadullisen aineistolähtöisen sisällönanalyysin keinoin.
- Analyysin eteneminen (mm. Creswell, 1998; Neuendorf, 2002; Tuomi & Sarajärvi, 2002):
 1. Analyysin kontekstin määrittäminen ts. tutkijan tulee päättää, mistä näkökulmasta aineistoa tarkastelee
 - Lomakeaineisto siirrettiin NVivo 8.0.-ohjelmaan
 - Lomakeaineistosta haettiin kuvauksia yhteisöllisen oppimisen onnistumisesta/epäonnistumisesta sekä kuvauksia yhteisöllistä oppimista edistävistä ja vaikeuttavista tekijöistä.

2. Merkityksellisten yksiköiden erottaminen aineistosta
 - 1 merkityksen sisältävä yksikkö voi olla virke, lause tai lauseenosa.
3. Aineiston luokittelukategorioiden määrittely ja muodostaminen
 - Vastauksia kuvaavien pääkategorioiden muodostaminen (=1. pienryhmän numero, 2. yhteisöllisen työskentelyn kuvaus, 3. yhteisöllistä oppimista edistäneet tekijät ja 4. yhteisöllistä oppimista vaikeuttaneet tekijät)
 - Pääluokan 2 jakaminen kolmeen alakategoriaan: onnistunut yhteisöllinen työskentely, epäonnistunut yhteisöllinen työskentely ja osittain onnistunut/osittain epäonnistunut yhteisöllinen työskentely
 - Pääluokkien 3 ja 4 jakaminen ala-luokkiin (tuutorin toiminta kurssin aikana, kurssijärjestelyt, ryhmään ja ryhmän toimintaan liittyvät tekijät, yksilöön ja yksilön toimintaan liittyvät tekijät, verkkoympäristöön liittyvät tekijät)

- Alaluokat 'kurssijärjestelyt' sekä 'ryhmään ja ryhmän toimintaan liittyvät tekijät' jaettiin seuraaviin alaluokkiin:
 - kurssijärjestelyt: tehtävänanto, tehtävän aikataulu, oppimateriaali
 - Ryhmään ja ryhmän toimintaan liittyvät tekijät
 - Positiiviset ryhmäprosessit (= muiden näkemyksistä oppiminen, vastavuoroisuus, vuorovaikutus, keskustelut, argumentointi, vertaistuutorointi) /negatiiviset ryhmäprosessit (= keskustelu ei etene, keskusteluviestin tai viestiketjun rakenteeseen liittyvät tekijät, kieleen liittyvät ongelmat, vastavuoroisen ymmärryksen puute, vuorovaikutuksen puute)
 - Ryhmän koostumus (= aktiiviset/passiiviset ryhmän jäsenet, ryhmän ilmapiiri tai ryhmähenki, ryhmän kokoonpano)

4. Luokittelukategorioiden testaus

- Osa aineistosta koodattiin em. kategorioihin ja muokattiin niitä tarvittaessa.

5. Aineiston koodaus luokittelukategorioihin

6. Luotettavuuden arviointi

- Ristiinkoodaus toisen tutkijan kanssa (21% aineistosta) → yhteneväisiä koodauksia ennen merkitysneuvotteluita 81%
- Cohenin kapin laskeminen.
- Paluu kohtaan 4.

7. Tulosten esittäminen ja raportointi

- Tulosten esittäminen seuraavan kerran ITK –tutkijatapaamisessa 21.4. 😊
- Koko prosessi raportoidaan tutkimuksen empiirisessä osassa.

Kiitos!

